

годности продукт больше не может быть использован, что и было показано в наших ранее выполненных исследованиях.

Считаем важным также обратить внимание на случаи из экспертной практики, когда на экспертизу предъявляли скоропортящийся молочный продукт, на упаковочной этикетке которого была проставлена дата, следующая за днем выработки, то есть указывалась не дата производства, а дата следующего дня, что позволяло производителю бесхитростным способом продлевать срок годности продукта как минимум на 1 сутки [3—6].

При условии, что производитель заявляет об увеличенных сроках годности по сравнению с тем, что заявлено в действующих нормативных документах, и отражает это на упаковке, а также в технических условиях для этого должны быть проведены соответствующие испытания продукции. Результатом данных испытаний должен стать протокол испытаний, включающий результаты проведенных в лаборатории исследований на определение того, сохраняет ли продукт в течение обозначенного производителем периода свои показатели [7]. Однако, к сожалению, представленная на экспертные исследования молочная продукция не имела необходимого документального подтверждения.

Таким образом, на вопросы органов, назначающих экспертизу пищевых продуктов, соответствуют ли представленные продукты питания требованиям действующих в Республике Армения нормативных документов, можно однозначно дать отрицательный ответ в отношении скоропортящихся пищевых продуктов. При этом считаем необходимым отметить, что даже без назначения экспертных

исследований возможно возбуждение административных или уголовных дел по указанным выше вопросам за нарушение требований маркировки.

Список использованных источников

1. О безопасности пищевых продуктов : Закон Республики Армения от 21.06.2014 г. № ЗР-135-Н. URL: <https://tnpa.by/#!/DocumentCard/326795/447806> (дата обращения: 23.02.2021).
2. Условия, сроки хранения особо скоропортящихся продуктов : приказ Министерства здравоохранения Республики Армения от 28.12.2001 г. № 961. URL: <https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?docid=18718> (дата обращения: 23.02.2021).
3. Цаканян А. В., Андреасян Н. А., Мартиросян С. Т. Изучение фактора бактериального загрязнения специй при проведении судебных экспертиз пищевых продуктов / Актуальные вопросы судебной экспертизы и криминалистики : сб. мат-лов Междунар. науч.-практ. конф., посвящ. 95-летию Харьковского НИИСЭ им. Засл. проф. Н. С. Бокариуса (Харьков, 10—11.10.2018). С.155—158.
4. Аветисян Т. О., Цаканян А. В., Андреасян Н. А. О некоторых особенностях судебной экспертизы специй и пряностей в Республике Армения / Актуальные вопросы судебной экспертизы и криминалистики : сб. мат-лов Междунар. науч.-практ. конф., посвящ. 150-летию со дня рождения Засл. проф. М. С. Бокариуса (Харьков, 18—19.04.2019). С. 270—273.
5. Avetisyan T. H., Tsakanyan A. V., Azatyan A. B., Martirosyan S. T. The Impact of Dairy Products' Shelf Life on Bacterial Contamination / Научный журнал Национального аграрного университета Армении. 2014. № 4. С. 91—94.
6. Цаканян А. В., Мовсисян З. О. Пищевые токсикоинфекции / ФАРМА. 2013. № 6. С. 40—45.
7. Подтверждение сроков годности пищевой продукции. URL: <https://trts.info> (дата обращения: 23.02.2021).

М. Г. Мартосенко,

кандидат технічних наук, доцент, заступник завідувача відділу Полтавського НДЕКЦ МВС України, м. Полтава, Україна,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6296-0320>, e-mail: martosenko@gmail.com

Н. В. Лисенко,

кандидат технічних наук, завідувач відділу Полтавського НДЕКЦ МВС України, м. Полтава, Україна,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1377-5588>, e-mail: lysenko.natasha.v@gmail.com

І. В. Шурдук,

кандидат технічних наук, старший судовий експерт Полтавського НДЕКЦ МВС України, м. Полтава, Україна,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5287-1241>, e-mail: sinnes2007@gmail.com

ПРОБЛЕМИ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДОВОЇ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ШВЕЙНИХ ВИРОБІВ

Анотація. Наведено обґрунтування необхідності розробки концептуального підходу щодо формування організаційно-правових засад визначення вартості швейних виробів за рахунок удосконалення методики її визначення, із урахуванням усіх факторів, що впливають на величину вартості та об'єктивну оцінку цієї групи товарів.

Ключові слова: швейні вироби, методика, дефект (недолік), знос, вартість, експертиза.

Abstract. The substantiation of the necessity of developing a conceptual approach to the formation of organizational and legal bases for determining the value of garments by improving the methodology of its determination, taking into account all factors influencing the value and objective assessment of this group of goods.

Keywords: clothing, method, defect, wear, value, examination.

Аннотация. Приведено обоснование необходимости разработки концептуального подхода по формированию организационно-правовых основ определения стоимости швейных изделий за счёт усовершенствования методики её определения, с учётом всех факторов, влияющих на величину стоимости и объективную оценку данной группы товаров.

Ключевые слова: швейные изделия, методика, дефект (недостаток), износ, стоимость, экспертиза.

Практика проведення експертних проваджень свідчить, що для отримання повного, об'єктивного та науково обґрунтованого висновку, який відображав би

дійсний стан об'єкта дослідження та містив аргументовану відповідь на поставлене запитання, недостатньо лише спеціальних знань судового експерта. Реалізація поставленого перед експертом завдання можлива шляхом раціонального поєднання спеціальних знань із методами дослідження, методичними підходами до організації та технології проведення експертизи в цілому. Тобто, правильне добирання та уміле застосування специфічних засобів, методів і прийомів зумовлюють отримання достовірного результату.

Беззаперечним є факт, що коли експерт проводить дослідження у визначеній послідовності, керуючись теоретично аргументованими, апробованими на практиці та затвердженими законодавчо методиками і/або методичними рекомендаціями, то ефективність його діяльності значно збільшується. У зв'язку з цим, особливого значення набуває науково-методичне забезпечення судово-експертної діяльності.

Проаналізувавши експертні висновки, виконані в Полтавському НДЕКЦ МВС, щодо питань визначення ринкової вартості товарів, встановлено, що значну частину досліджуваних об'єктів становлять швейні вироби. Замовниками товарознавчих досліджень стають не лише підприємці, де експертиза є ефективним механізмом захисту вітчизняного товаровиробника, а й фізичні особи, де швейні вироби можуть являтися об'єктом спору в цивільних, господарських, адміністративних та кримінальних справах.

Сутністю проведеного експертом-товарознавцем дослідження швейних виробів є встановлення за допомогою спеціальних знань у галузі товарознавства характеристик виробів, що дають змогу віднести досліджувані об'єкти до певної товарної групи відповідно до чинних систем класифікацій; аналіз їх фактичного стану (наявність (відсутність) дефектів) та визначення вартості на певну дату.

Складність у проведенні товарознавчих експертиз швейних виробів полягає у тому, що втратили чинність міждержавні стандарти в Україні й відсутні актуальні національні і/або галузеві стандарти; не узгоджено основні терміни у чинних нормативно-правових актах та нормативних документах; у чинних методичних рекомендаціях бракує класифікації та опису дефектів (недоліків) швейних виробів, які можуть утворюватися у процесі виробництва, товаропросування та експлуатації; не обґрунтовано застосування відсотка втрати якості швейного виробу.

У наш час у реєстрі методик проведення судових експертиз Мін'юсту України за експертною спеціальністю 12.1 «Визначення вартості машин, обладнання, сировини та споживчих товарів» зареєстровано 21 методіку, серед яких 5 безпосередньо стосуються швейних виробів, водночас розробниками трьох з них є Торгово-промислова палата, що не дає змоги їх застосування експертами не цієї установи. Крім того, у цих методиках відсутній єдиний підхід для вирішення типових завдань, які ставлять перед судовим експертом-товарознавцем.

Для вдосконалення експертної практики, усунення недоліків, підвищення якості проведених експертиз й аргументованості висновків назріла необхідність розробки

єдиної методичної бази для цього виду досліджень, що проводять різні експертні установи.

Будь-яка наукова судово-експертна методика не є результатом вільної творчості будь-якого вченого або експерта. Вона є породженням експертної практики, що формулює соціальне замовлення на її розробку у формі критичної маси судових справ і типізації відповідної судово-експертної або судово-слідчої ситуації.

Розуміння терміну «методика» загалом однозначне. Переконалися у цьому можна, вивчивши найпопулярніші тлумачні словники та енциклопедичні видання, де воно визначено так:

- сукупність взаємозв'язаних способів та прийомів доцільного проведення будь-якої роботи [1];
- сукупність методів навчання будь-чого, практичне виконання будь-чого [2];
- установлений спосіб виконання діяльності [3].

У наведених визначеннях відсутні значеннєві відмінності, тому можна констатувати, що будь-яка методика передбачає комплекс методів, які слід реалізовувати послідовно та логічно. Однак слід зазначити, що відсутнє однозначне розуміння методики судово-експертного дослідження у працях як науковців, так і практиків. Різноманітним аспектам розуміння методики судово-експертного дослідження і/або конкретним методикам судових експертиз приділяли увагу у працях Т. В. Авер'янова, Р. С. Белкін, А. І. Вінберг, В. Г. Гончаренко, А. В. Іщенко, В. П. Колмаков, В. Ф. Орлова, М. Я. Сегай, В. С. Мітричев, О. Р. Шляхов та ін. Можна констатувати, що поняття «експертна методика» сформоване, проте залишається відкритим проблемне питання практичного характеру — відсутність єдиного методичного підходу до їх створення.

На нашу думку, нагальне розроблення методики проведення судових товарознавчих експертиз швейних виробів має бути спрямоване на створення єдиного та всебічного підходу проведення товарознавчих експертних досліджень з визначення вартості товарів цієї групи; забезпечення систематизації та методичної одноманітності експертної практики; скорочення трудомісткості та витрат часу під час проведення експертних досліджень; підвищення результативності досліджень; забезпечення необхідних умов для захисту професійної компетентності експерта у разі оскарження результатів експертних досліджень у судових засіданнях.

Методика проведення судових товарознавчих експертиз швейних виробів має містити такі основні елементи (положення): сферу застосування та призначення; посилення на чинні нормативно-правові акти та нормативні документи; основні терміни та визначення понять, позначення та скорочення; посилення на методи та засоби дослідження з обов'язковим зазначенням послідовності їх застосування; класифікацію й опис основних видів матеріалів, що використовують для виготовлення швейних виробів; опис зовнішньої форми та конструкції швейних виробів; класифікацію та опис дефектів (недоліків) швейних виробів; опис процедури ідентифікації об'єкта дослідження з обов'язковою процедурою видової ідентифікації швейного виробу; аналіз основних сучасних класифікацій

і/або класифікаторів; алгоритм проведеного експертного дослідження швейних виробів; алгоритм визначення ступеню і величини зносу швейного виробу; оцінювання результатів проведеного експертного дослідження.

Отже, забезпечення неупередженості та об'єктивності проведення судових товарознавчих експертних досліджень можливе лише за умови наявності єдиної уніфікованої методики проведення товарознавчої експертизи швейних виробів, яка регулюватиме процес експертного дослідження в цілому та встановлюватиме логічність і послідовність дій експерта під час вирішенні конкретної експертної завдання та сприятиме обґрунтованості його висновків.

Список використаних джерел

1. Словник української мови : в 11 тт. / редкол.: І. К. Білодід (голова) та ін.; АН Української РСР, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні. Київ : Наукова думка, 1973. Т. 4. 692 с.
2. Толковый словарь Ожегова // Словоруд. URL: http://www.slovorud.ru/dic-ozhegov/ozh-m.htm#_mje (дата звернення: 28.02.2021).
3. Картка даних терміну методика / Національний банк стандартизованих науково-технічних термінів // ДП «Укр-НДНЦ». URL: <http://uas.org.ua/ua/bank-danih/natsionalniy-bank-terminiv/znachennya-termina/?term-id=30475> (дата звернення: 28.02.2021).

Н. А. Мацак,

старший судовий експерт ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6966-5615>, e-mail: natal20175@ukr.net

С. В. Радченко,

старший науковий співробітник ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1889-9061>, e-mail: svet.radchenko@ukr.net

Л. Ф. Пугачова,

завідувач сектору ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9667-8470>, e-mail: puqachevaluda@ukr.net

АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ОБСЯГІВ ТА ЯКОСТІ РОБІТ З УТЕПЛЕННЯ (ГІДРОІЗОЛЯЦІЇ) ФАСАДІВ

Анотація. Окремлено процес обстеження фасадів будинків, у яких проведено роботи з термомодернізації. Приділено увагу підрахункам об'ємів робіт із виконання утеплення фасадів, виділено проблему якості їх виконання.

Ключові слова: енергозбереження, об'єм, утеплення, фасад, якість.

Abstract. The authors occasionally outlined inspection of building facades in which respect thermal modernization works have been carried out. Attention is paid to calculation of the scope of works on façade weatherization. Issue of quality of such works is singled out.

Keywords: energy conservation; scope; weatherization; façade; quality.

Аннотация. Обозначен процесс обследования фасадов зданий, в которых проведены работы по термомодернизации. Уделено внимание подсчетам объемов работ по выполнению утепления фасадов, выделено проблему их качества их выполнения.

Ключевые слова: энергосбережение, объем, утепление, фасад, качество.

Сучасні реалії життя диктують дедалі більше вимог до утеплення (енергозбереження) фасадів як соціальної сфери, так і житлових будинків. Такі роботи виконують під час проведення капітальних ремонтів (термомодернізації) об'єктів нерухомості з метою зменшення втрат тепла в зимовий період та надходження тепла в літній період. На сьогодні визначено стандартні положення, що дають змогу скласти проектну документацію (проектні рішення) стосовно реалізації вимог з енергозбереження, а також оцінки енергетичної ефективності будинків.

На будівельному ринку України теплоізоляційні матеріали для огорожувальних конструкцій представлено в достатньому обсязі. Але недобросовісні підрядники з метою здешевлення будівництва застосовують або

неякісний матеріал, або економлять на товщині теплоізоляційних виробів.

Фактичні об'єми виконаних робіт та контроль їх якості виконання може бути здійснений шляхом порівняння фактичних даних з вказаними в проєкті конструктивними рішеннями теплоізоляційної оболонки будинку.

Оскільки в термінології будівництва чітке визначення «якості будівельних робіт» відсутнє, перевірка проведених робіт порівнюють із відповідністю певним вимогам, нормам та правилам.

Отже, якість будівельних робіт можна охарактеризувати як сукупність властивостей, що відповідає певним вимогам і визначається оцінкою архітектурних рішень, закріплених договором на проведення робіт.

Вибір теплоізоляційного матеріалу, товщина, густина та методи кріплення визначаються відповідно до ДСТУ Б В.2.6-189:2013 «Методи вибору теплоізоляційного матеріалу для утеплення фасадів» [2].

Правильний вибір теплоізоляційного матеріалу — запорука тривалості ефективної експлуатації та теплопровідності ізоляційних матеріалів, застосованих ц монтажі конструкцій теплоізоляційної оболонки будинку. У ДСТУ Б В.2.7-182:2009 [3] наведено приклади застосованих теплоізоляційних матеріалів, розрахованих для стандартних умов експлуатації для всіх температурних зон України.

Для підтвердження відповідності вимог до енергетичної ефективності складається енергетичний паспорт на будівлю.

Відповідно до ДСТУ-Н Б А.2.2-5:2007 [5]:

«4.4. Енергетичний паспорт будинку складають проєктні організації:

- під час розроблення проєкту та прив'язування його до умов конкретного будівельного майданчика на